

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

เมื่อได้ทำการศึกษาวิจัยถึงแนวความคิดของการขอให้ศาลพิจารณาคดีใหม่ในระบบต่างประเทศ ทั้งในระบบกฎหมายสหรัฐอเมริกา อังกฤษ เยอรมัน และฝรั่งเศส หรือการขอให้พิจารณาคดีใหม่ในระบบกฎหมายวิธีพิจารณาคดีอื่น ไม่ว่าจะเป็นการรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นมาพิจารณาใหม่และการขอให้ศาลพิจารณาคดีพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองใหม่ ต่างก็มีแนวคิดในการที่จะให้ความยุติธรรมแก่ประชาชนผู้ต้องตกอยู่ภายใต้บังคับของคำพิพากษา เพื่อให้สามารถใช้สิทธิเรียกร้องขอให้ศาลนำคดีที่ได้มีคำวินิจฉัยแล้วกลับมาพิจารณาทบทวนใหม่อีกครั้งหนึ่ง ทั้งนี้ก็ด้วยเหตุผลที่มาจากหลักการทั่วไปในระบบวิธีพิจารณาคดี นั่นคือหลักความยุติธรรมซึ่งกระบวนการพิจารณาคดีที่ยุติธรรมจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีการรับฟังข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง แต่มีบางกรณีที่กระบวนการพิจารณาที่มีความผิดพลาดหรือบกพร่องหรือมีเหตุอย่างอื่นที่ทำให้คำพิพากษาคดีเดิมที่ได้วินิจฉัยไปแล้วไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่เหมาะสม เมื่อคำพิพากษามีความศักดิ์สิทธิ์คู่ความจึงต้องตกอยู่ภายใต้ความผูกพันของคำพิพากษา จึงเกิดปัญหาที่ทำให้คู่ความเสียหายจากคำพิพากษาที่ผิดพลาดหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายต่อไป ไม่ได้รับการเยียวยาแก้ไขให้ถูกต้องจนทำให้ไม่สามารถได้รับความยุติธรรมตามวัตถุประสงค์ของระบบวิธีพิจารณาได้ การขอให้ศาลพิจารณาคดีใหม่จึงเป็นวิธีการหนึ่งที่น่ามาเยียวยาแก้ไขผลของคำพิพากษาของศาลยุติธรรมในกรณีที่คู่ความไม่มีสิทธิโต้แย้งเป็นอย่างอื่นอีก แต่ในขณะเดียวกันหากปล่อยให้มีการแก้ไขคำพิพากษาได้โดยง่ายก็จะกระทบต่อระบบวิธีพิจารณาที่ไม่สิ้นสุดเช่นกันซึ่งทำให้คดีนั้นกลับกลายเป็นล่าช้าแทน การขอให้ศาลพิจารณาคดีใหม่จึงต้องมีหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการขอให้พิจารณาคดีใหม่ ซึ่งผู้ยื่นจะต้องดำเนินการภายในระยะเวลาอันจำกัด

ในระบบกฎหมายสหรัฐอเมริกานั้นมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการขอพิจารณาใหม่ให้กระทำภายหลังจากศาลได้มีคำพิพากษา ซึ่งกำหนดให้คู่ความฝ่ายที่ไม่พอใจเกี่ยวกับการพิจารณาคดีครั้งแรกในคดีแพ่งสามารถร้องขอพิจารณาคดีใหม่ได้ภายใต้ข้อบังคับแห่ง federal rule of civil procedure 59 ซึ่งการยื่นคำร้องขอพิจารณาคดีใหม่นั้นกรณีที่มีการพิจารณาของลูกขุนหรือกรณีเกิดจากการพิจารณาคดีโดยปราศจากลูกขุน อาจอนุญาตให้พิจารณาทั้งหมดหรือบางส่วน และกรณีการพิจารณาวินิจฉัยโดยคณะลูกขุนหรือกรณีภายหลังจากคณะลูกขุนได้วินิจฉัยแล้ว มีการพบพยานหลักฐานใหม่อันเกี่ยวกับข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่ยุติไปแล้ว อันมีผลต่อการพิพากษาใหม่ ตาม federal rule 59 ซึ่งการค้นพบพยานหลักฐานใหม่อันจะเป็นเหตุผลสำหรับการขอพิจารณาคดีใหม่ได้นั้นจะต้องเป็น

พยานหลักฐานที่ไม่เคยปรากฏมาก่อนในเวลาพิจารณา ส่วนกรณีที่การพิจารณาโดยไม่มีลูกขุนศาลจะมีคำสั่งให้พิจารณาคดีใหม่ได้เฉพาะปรากฏข้อผิดพลาดที่ส่งผลกระทบต่อความยุติธรรมเท่านั้น โดยยื่นในต่อศาลที่มีคำพิพากษาและต้องยื่นไม่เกินยี่สิบแปดวันนับแต่มีคำพิพากษา

ระบบกฎหมายอังกฤษ การขอพิจารณาคดีใหม่นั้นจะขอได้ต้องมีเหตุแห่งการพิจารณาคดีใหม่ คือ 1) จะต้องเกิดจากความไม่ยุติธรรมเกิดขึ้นจากการที่ศาลแนะนำลูกขุนผิด หรือรับหรือปฏิเสธพยานหลักฐานโดยมิชอบ 2) คำตัดสินของลูกขุนปราศจากเหตุผล แต่ถ้าไม่มีคำขอให้ยกคำตัดสินดังกล่าวก็จะไม่ให้มีการพิจารณาคดีใหม่ เว้นแต่จะเป็นการนำมาซึ่งความยุติธรรม 3) คำตัดสินของลูกขุนขัดต่อพยานหลักฐาน 4) โดยความยินยอมของคู่ความทั้งสองฝ่ายให้ศาลอุทธรณ์กำหนดค่าเสียหายให้ใหม่ในคดีที่พิจารณาโดยมีลูกขุนและมีการกำหนดค่าเสียหายน้อยหรือมากเกินไป แต่ถ้าเป็นคดีที่ไม่ได้พิจารณาโดยมีลูกขุน ไม่จำเป็นต้องได้รับความยินยอมจากคู่ความ 5) โดยมีความผิดพลาดหรือผิดพลาดหลง การประนีประนอมยอมความโดยไม่มีอำนาจ และ 6) ในกรณีที่คดีที่พิจารณาโดยไม่มีเวลานานพอที่จะพิจารณาถึงความเปลี่ยนแปลงและสืบพยานอย่างเพียงพอ ทั้งยังยอมรับพยานหลักฐานใหม่ในคดีให้เป็นเหตุแห่งการขอพิจารณาคดีใหม่ได้ ซึ่งคู่ความจะต้องยื่นคำขอต่อศาลอุทธรณ์ภายใน 6 สัปดาห์นับตั้งแต่ศาลชั้นต้นพิพากษาและศาลจะพิจารณาคำขอเช่นเดียวกับอุทธรณ์

ระบบกฎหมายเยอรมันนั้นมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการขอพิจารณาใหม่ของวิธีพิจารณาความแพ่งของเยอรมัน (ZPO) โดยในการฟ้องร้องขอพิจารณาคดีใหม่ (wiederaufnahme) แยกกระบวนการพิจารณาออกเป็นสองประเภท คือ 1) การฟ้องขอให้ศาลแสดงความเป็นโมฆะของคำพิพากษา (nichtigheitsklage) ใช้กับคดีที่มีการฝ่าฝืนกฎวิธีพิจารณาที่ร้ายแรงตามที่บัญญัติในมาตรา 579 ZPO ได้แก่ กรณีตุลาการในศาลที่ทำคำพิพากษาที่ได้แย้ง ไม่ได้ออกพิจารณาตามจำนวนที่ระบุหรือกรณีหนึ่งในตุลาการนั้นขาดคุณสมบัติตามกฎหมายที่จะเป็นตุลาการมีส่วนร่วมในการตัดสินหรือคู่ความไม่มีผู้แทนในการดำเนินกระบวนการพิจารณาตามที่กฎหมายกำหนด 2) การฟ้องเพื่อรื้อฟื้นกระบวนการพิจารณาใหม่ (restitutionsklage) ใช้กับคดีที่เป็นผลจากการกระทำผิดอาญาโดยคู่ความ พยาน หรือผู้เชี่ยวชาญคนใดคนหนึ่ง ทำให้ศาลได้รับคำแถลงข้อเท็จจริงที่ไม่ตรงความจริงหรือกรณีที่ตุลาการที่ทำการพิจารณาคดีของศาลเองมีความผิดอาญาจากการฝ่าฝืนกฎหมาย หรือกรณีที่ข้อบกพร่องที่สงสัยนั้นมีประโยชน์ในการนำกระบวนการพิจารณาที่ทำคำพิพากษามาพิจารณาอีกครั้ง (มาตรา 580 แห่ง ZPO) โดยการยื่นคำร้องขอพิจารณาคดีใหม่ดังกล่าวต้องเป็นกรณีที่คู่ความไม่สามารถใช้เหตุแห่งการพิจารณาคดีใหม่นั้นในระหว่างการพิจารณาก่อนหน้าได้ (มาตรา 582 แห่ง ZPO) และต้องไม่ได้เกิดเนื่องจากความประมาทเลินเล่อใดๆ ของคู่ความ นอกจากนี้การฟ้องให้ศาลแสดงความเป็นโมฆะของคำพิพากษาหรือการฟ้องเพื่อรื้อฟื้นกระบวนการพิจารณาอาจยื่นโดยผู้แทนของประโยชน์สาธารณะได้ เช่นเดียวกับการยื่นโดยคู่ความอื่นๆ โดยยื่นในศาลที่ได้แย้งคำพิพากษาและต้องยื่นภายในหนึ่งเดือน

นับแต่รู้เหตุแห่งการยื่นนั้นและจะไม่สามารถยื่นคำร้องใดๆ ได้หลังจากสิ้นระยะเวลาห้าปีนับแต่วันที่คำพิพากษามีผล

ส่วนระบบกฎหมายฝรั่งเศสมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการขอพิจารณาใหม่ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งของฝรั่งเศสมาตรา 593 กำหนดว่าการขอพิจารณาคดีใหม่เป็นการเพิกถอนคำพิพากษาที่เป็นที่ยุติตามหลักความศักดิ์สิทธิ์แห่งคำพิพากษา แต่เนื่องจากการขอพิจารณาใหม่เป็นการกระทบกระเทือนต่อหลักความศักดิ์สิทธิ์แห่งคำพิพากษา ประเทศฝรั่งเศสจึงได้กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขไว้อย่างชัดเจนเพื่อมิให้กระทบต่อหลักความศักดิ์สิทธิ์แห่งคำพิพากษา ซึ่งเหตุในการขอพิจารณาคดีใหม่นั้นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งฝรั่งเศสมาตรา 595 1) เมื่อปรากฏภายหลังจากมีคำพิพากษาศาลแล้วว่า ศาลได้มีคำพิพากษาไปโดยกลฉ้อฉลของคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งและคำพิพากษานั้น เป็นประโยชน์แก่คู่ความฝ่ายที่ฉ้อฉลนั้น 2) มีการได้พยานหลักฐานสำคัญในคดีกลับคืนมาจากคู่ความจากฝ่ายหนึ่งที่ยึดถือไว้ ภายหลังศาลได้มีคำพิพากษาแล้ว 3) ได้มีการพิพากษาคดีไปโดยอาศัยพยานหลักฐานที่ศาลได้วินิจฉัยหรือที่ได้ทราบในภายหลังจากมีคำพิพากษาไปแล้วว่าเป็นพยานหลักฐานที่ทำปลอมขึ้น และ 4) ได้มีการพิพากษาคดีมีไปโดยอาศัยคำให้การเป็นลายลักษณ์อักษรหรือคำให้การด้วยวาจาที่ศาลได้มีคำวินิจฉัยในภายหลังจากที่ได้มีคำพิพากษาไปแล้วว่าเป็นเท็จ โดยคู่ความในคดีหรือผู้แทนของผู้มีส่วนได้เสียในคำพิพากษาต้องยื่นคำร้องภายในกำหนดเวลาสองเดือนนับจากวันที่คู่ความทราบเหตุที่จะร้องขอให้พิจารณาคดีใหม่ได้และเมื่อคู่ความได้ร้องขอให้มีการพิจารณาคดีใหม่ในคดีใดแล้วจะมาร้องขอให้พิจารณาคดีนั้นใหม่อีกไม่ได้ เว้นแต่จะมีการค้นพบเหตุที่จะมีการร้องขอให้พิจารณาคดีนั้นใหม่ในภายหลัง

สำหรับการขอให้ศาลพิจารณาคดีใหม่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งของไทย เมื่อได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบแนวความคิดและหลักเกณฑ์ในการขอให้ศาลพิจารณาคดีใหม่ในระบบกฎหมายต่างประเทศ คือ ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ ประเทศเยอรมันและประเทศฝรั่งเศส แล้วพบว่าหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของการขอให้ศาลพิจารณาคดีใหม่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งของไทยมีความแตกต่างกัน ขาดความครบถ้วนเกี่ยวกับเหตุการณ์ขอให้พิจารณาคดีใหม่อยู่หลายประการ

ปัญหาแรกคือ ปัญหาข้อจำกัดกรณีความผิดพลาด ผิดหลงในกระบวนการพิจารณาของศาล การดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาลมีหลายอย่างหลายขั้นตอน ซึ่งอาจมีกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบได้ทุกขั้นตอน ซึ่งสามารถเพิกถอนกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 27 แต่กระบวนการพิจารณาที่ผิดพลาดหรือผิดหลงนั้นไม่สามารถร้องขอให้พิจารณาคดีใหม่ได้ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 27 วรรคสองที่บัญญัติว่า ข้อค้นเรื่องผิดระเบียบนั้น คู่ความฝ่ายที่เสียหายอาจยกขึ้นกล่าวได้ไม่ว่าเวลาใดๆ ก่อนมีคำพิพากษา แต่ต้องไม่ช้ากว่าแปดวันนับแต่วันที่คู่ความฝ่ายนั้นได้ทราบข้อความหรือพฤติการณ์อันเป็นมูลแห่ง

ข้ออ้างนั้น วัตถุประสงค์บัญญัติขึ้นเพื่อใช้แก่กรณีที่คุณค่าความเสียหายได้ทราบข้อความหรือพฤติการณ์อันเป็นมูลเหตุแห่งข้ออ้างของการผิดระเบียบนั้นก่อนศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาเท่านั้น ไม่ใช่กับกรณีที่คุณค่าความเสียหายทราบภายหลังจากศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาศาล ดังนั้นเมื่อศาลพิพากษาแล้วคุณค่าความจะร้องคัดค้านหรือให้เพิกถอนกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบไม่ได้ เพราะมีคำพิพากษาไปแล้ว คงใช้สิทธิอุทธรณ์ฎีกาต่อไป เช่น จำเลยไม่ทราบถึงการถูกฟ้องและการดำเนินกระบวนการพิจารณา เพิ่งทราบภายหลังคดีถึงที่สุดแล้ว จำเลยร้องขอพิจารณาคดีใหม่ ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า จำเลยจะขอให้มีการพิจารณาคดีใหม่ไม่ได้ เพราะมิใช่เป็นเรื่องจำเลยแพ้คดีเพราะขาดนัดพิจารณาและจะถือว่าเป็นการเพิกถอนกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบไม่ได้ เพราะมิได้ขอก่อนศาลพิพากษา (คำพิพากษาฎีกาที่ 2550/2525) ดังนั้นกรณีหากมีความผิดพลาด ผิดหลงในกระบวนการพิจารณาของศาลเกิดขึ้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 27 นั้นบัญญัติขึ้นเพื่อให้เพิกถอนกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบได้ แต่กฎหมายอนุญาตให้กระทำได้อย่างจำกัดคือ เพิกถอนก่อนศาลมีคำพิพากษาเท่านั้น คุณค่าความจริงไม่มีสิทธิกระทำการเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้ อีกทั้งคุณค่าความจริงไม่สามารถที่จะร้องขอให้พิจารณาคดีใหม่ได้ เพราะมิใช่เป็นเรื่องที่คุณค่าความขาดนัด กรณีนี้ทำให้ไม่สามารถเยียวยาคุณค่าความเสียหายจากกระบวนการพิจารณาที่ผิดหลงได้เหมาะสมและคุณค่าความไม่ได้รับความยุติธรรมตามหลักวิธีพิจารณา

ประการที่สอง คือ ปัญหาข้อจำกัดกรณีการกระทำโดยทุจริตของคุณค่าความ การที่ศาลหลงพิจารณาไป เพราะ เชื้อพยานหลักฐานเท็จหรือปลอมซึ่งเกิดจากการฉ้อฉลของคุณค่าความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ซึ่งในบางครั้งคุณค่าความมักจะกล่าวอ้างกันว่าพยานหลักฐานของอีกฝ่ายหนึ่งเป็นพยานหลักฐานเท็จ คำเบิกความของพยานอีกฝ่ายเป็นเท็จ ดังนั้นศาลชั้นต้นย่อมจะต้องใช้ดุลพินิจซึ่งนำพยานหลักฐานและอาจอุทธรณ์ฎีกาต่อไปได้ภายใต้บังคับบทบัญญัติว่าด้วยอุทธรณ์ฎีกา บางครั้งศาลอุทธรณ์ฎีกาอนุญาตให้เพิ่มเติมพยานหลักฐานในชั้นอุทธรณ์ฎีกาได้ด้วย เพื่อที่ศาลจะได้ทราบข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง (คำสั่งศาลฎีกาที่ 509/2522, คำสั่งศาลฎีกาที่ 987/2525) แต่หากคดีถึงที่สุดแล้วปรากฏว่าพยานหลักฐานเป็นเท็จหรือคำเบิกความเป็นเท็จ เช่น ปัญหาว่า คำพิพากษาที่วินิจฉัยโดยเชื้อตามพยานหลักฐานหรือคำเบิกความเท็จหรือกลฉ้อฉลของคุณค่าความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะขอพิจารณาคดีใหม่ได้หรือไม่ ทำให้เห็นได้ว่า คำพิพากษามีสภาพบังคับ คำพิพากษาดังกล่าวผูกพันคุณค่าความโต้เถียงข้อเท็จจริงเป็นอย่างอื่นไม่ได้ คุณค่าความเสียหายจะฟ้องขอให้เพิกถอนคำพิพากษาในคดีแรกไม่ได้ แม้จะอ้างว่าพยานเอกสารและพยานบุคคลในคดีก่อนนั้นเป็นเท็จ ทำให้ศาลพิพากษาลาดเคลื่อนก็ตาม (คำพิพากษาฎีกาที่ 3692/2532) ถือว่าเป็นกรณีที่คำพิพากษาถึงที่สุดย่อมต้องมีความศักดิ์สิทธิ์ที่จะแก้ไขไม่ได้ และก็ไม่อาจร้องขอให้พิจารณาคดีใหม่โดยอ้างเหตุพยานหลักฐานเท็จได้เพราะตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งของไทยนั้นมีเพียงเหตุขาดนัดเท่านั้น กรณีนี้ทำให้คุณค่าความเสียหายไม่ได้รับความยุติธรรม

ประการที่สาม คือ ปัญหาข้อจำกัดกรณีเหตุและเงื่อนไขแห่งการขอพิจารณาคดีใหม่ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งของไทยนั้นจะมีเพียงเหตุที่คู่ความขาดนัดเท่านั้นถึงจะร้องขอให้ศาลพิจารณาคดีใหม่ได้ ซึ่งเป็นเหตุที่จำกัดมาก คู่ความที่ได้รับความเสียหายจากคำพิพากษาหรือเมื่อมีความผิดพลาดในกระบวนการพิจารณาที่ไม่ได้เกิดจากความผิดของคู่ความในคดี หรือความผิดพลาดที่เกิดจากคู่ความในคดี และการพบพยานหลักฐานใหม่ที่เป็นสาระแก่คดี อันอาจทำให้ผลแห่งคดีนั้นเปลี่ยนแปลงได้จากแพ่งเป็นชนะ ไม่ได้ได้รับความยุติธรรม คู่ความที่เสียหายจะต้องตกอยู่ในผลบังคับที่ ต้องผูกพันตามคำพิพากษา

ประการที่สี่ คือ ปัญหาการค้นพบพยานหลักฐานใหม่ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งของไทยนั้นการค้นพบพยานหลักฐานใหม่ไม่อาจเป็นเหตุในการขอพิจารณาคดีใหม่ได้แม้ว่าพยานหลักฐานนั้นจะเป็นสาระแห่งคดี ซึ่งจะทำให้มีผลเปลี่ยนแปลงผลคดีได้ก็ตาม และการค้นพบพยานหลักฐานใหม่ศาลชั้นต้นก็จะไม่รับฟัง เพราะศาลได้ทำคำพิพากษาแล้ว คู่ความต้องใช้สิทธิอุทธรณ์ต่อไป แต่พยานหลักฐานใหม่นั้นก็ต้องถูกปฏิเสธโดยเหตุว่าเป็นข้อที่ไม่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้ว โดยชอบในศาลชั้นต้น ต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 225 กรณีนี้ทำให้คู่ความเกิดความเสียหายไม่ได้รับความยุติธรรมในคดี

ปัญหาดังที่ได้กล่าวมานั้นหากเราจะนำมาเป็นเหตุในการขอพิจารณาคดีใหม่ได้ก็ต้องพิจารณาในเรื่องระยะเวลาในการขอด้วย ซึ่งการขอพิจารณาคดีใหม่นั้นเป็นการทำให้คดีกลับเข้าสู่การพิจารณาอีกครั้ง กระบวนการพิจารณาที่ได้กระทำนั้นจะถูกเพิกถอนตั้งแต่ศาลมีคำสั่งอนุญาต จึงเป็นการทำให้คดีล่าช้า ดังนั้นระยะเวลาในการขอพิจารณาคดีใหม่จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยลดคดีความมิให้สิ้นศาลจนเกินควร เพราะถ้าไม่มีกำหนดระยะเวลาในการขอแล้วย่อมทำให้บุคคลใดจะขอในเวลาใดก็ได้ ระยะเวลาจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ควรกำหนดอย่างชัดเจนเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในการพิจารณาคดี เมื่อการขอพิจารณาใหม่ของไทยนั้นได้กำหนดระยะเวลาในการขอไว้ให้ขอได้ภายในเวลา 15 วัน ในกรณีที่คู่ความขาดนัด ดังนั้นจึงเป็นกำหนดเวลาเฉพาะเรื่อง แต่หากเราจะให้เพิ่มเหตุที่ศาลพิจารณาโดยผิดพลาด พยานหลักฐานเท็จ หรือการค้นพบพยานหลักฐานใหม่ ให้ขอพิจารณาคดีใหม่ได้ กรณีดังกล่าวเป็นเหตุที่กฎหมายไทยยังมีได้บัญญัติไว้ให้ขอพิจารณาคดีใหม่ได้จึงเห็นว่าสมควรใช้กำหนดเวลาเฉพาะเรื่องในการขอพิจารณาคดีใหม่ของไทยมากำหนด เพราะเหตุดังกล่าวไม่ใช่เหตุที่คู่ความขาดนัดอันจะทำให้สามารถใช้เวลา 15 วันเป็นตัวกำหนดได้ กำหนดระยะเวลานั้นสั้นเกินซึ่งเหตุดังกล่าวเป็นการยากที่จะค้นหาได้ในระยะเวลาอันสั้น ดังนั้นจึงควรนำระยะเวลาในประเทศเยอรมันมาใช้ คือ กำหนดเวลาหนึ่งเดือนนับจากวันที่คู่ความทราบเหตุที่จะร้องขอให้พิจารณาคดีใหม่ แต่จะต้องไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่คำพิพากษา ถือเป็นระยะเวลาที่เหมาะสม สามารถอำนวยความสะดวกยุติธรรมให้แก่คู่ความในคดีได้ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายที่เสียหายหรือฝ่ายที่ไม่เสียหายก็ตาม เพราะถ้าคู่ความทราบเหตุศาลพิจารณาโดยผิดพลาด พยานหลักฐานเท็จ หรือค้นพบพยานหลักฐานใหม่คู่ความก็ต้องยื่นภายในหนึ่งเดือนนับแต่

วันที่ทราบเหตุดังกล่าวข้างต้น แต่ถ้าไม่สามารถทราบเหตุดังกล่าวข้างต้นจนพ้นระยะเวลาห้าปีถึงจะทราบเหตุคู่ความก็จะไม่สามารถขอพิจารณาคดีใหม่ในเหตุดังกล่าวได้ เห็นได้ว่าแม้จะให้ร้องขอพิจารณาคดีใหม่ได้อันเป็นการทำให้คดีล่าช้าก็ตาม แต่กำหนดระยะเวลาห้าปีก็แสดงให้เห็นถึงการขอที่จำกัดขอบเขตเช่นกัน

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้เขียนมีความเห็นว่าควรจะต้องมีการเพิ่มบทบัญญัติขึ้นใหม่ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง พ.ศ. 2477 เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในระบบพิจารณา เพื่อให้มีความเหมาะสม ครบถ้วนในหลักการสำคัญ เพราะการบัญญัติกฎหมายให้มีความเหมาะสมและครบถ้วนนั้นจะทำให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีเป็นไปโดยถูกต้อง ยุติธรรม และมีประสิทธิภาพตรงตามวัตถุประสงค์ของกฎหมาย ผู้เขียนจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. กรณีที่มีความผิดพลาด ผิดหลงในกระบวนการพิจารณาของศาลเกิดขึ้นแม้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งของไทยจะบัญญัติให้เพิกถอนได้ตามมาตรา 27 ก็ตาม แต่ต้องร้องขอก่อนศาลมีคำพิพากษาเท่านั้น ทำให้ไม่สามารถเยียวยาคู่ความที่เสียหายจากกระบวนการพิจารณาที่ผิดหลงได้เหมาะสม ทั้งคู่ความยังไม่สามารถร้องขอให้ศาลพิจารณาคดีใหม่ได้ จึงควรนำหลักการของประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศฝรั่งเศสที่เมื่อเกิดกรณีความผิดพลาด ผิดหลงในกระบวนการพิจารณาของศาล สามารถให้คู่ความนั้นร้องขอพิจารณาคดีใหม่ได้มาปรับใช้เพื่อเยียวยาคู่ความได้อย่างเหมาะสมและเพื่อให้คู่ความได้รับความยุติธรรมในกระบวนการพิจารณา

2. กรณีที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้ว หากพบพยานหลักฐานเท็จ ซึ่งมาจากการทุจริตของคู่ความตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งของไทยนั้นไม่สามารถขอพิจารณาคดีใหม่ในกรณีดังกล่าวได้ ทำให้คู่ความฝ่ายที่เสียหายจากการกระทำของคู่ความอีกฝ่ายนั้นไม่ได้รับความยุติธรรม จึงควรนำหลักการร้องขอพิจารณาคดีใหม่ในเรื่องพยานหลักฐานเท็จของประเทศเยอรมันและประเทศฝรั่งเศสมากำหนดในประเทศไทยเพื่อให้คู่ความได้รับความยุติธรรมในเรื่องนี้

3. ประเทศไทยควรนำเหตุและเงื่อนไขแห่งการขอพิจารณาคดีใหม่ในต่างประเทศมาปรับใช้ให้เหมาะสม เพื่อให้คู่ความในคดีได้รับความยุติธรรมซึ่งบุคคลต้องไปปรับตามกฎหมายในระบบกฎหมายวิธีพิจารณา

4. การค้นพบพยานหลักฐานใหม่ในคดีของไทยนั้นไม่สามารถเป็นเหตุในการร้องขอพิจารณาคดีใหม่ได้ ซึ่งเหตุการณ์ร้องขอพิจารณาของไทยมีเพียงเหตุขาดนัดเท่านั้น ทำให้คู่ความไม่ได้รับความเป็นธรรมในคดี จึงควรนำการค้นพบพยานหลักฐานใหม่ในคดีมาบัญญัติเป็นเหตุในการขอพิจารณาคดีใหม่ โดยนำหลักของกฎหมายต่างประเทศที่ยอมรับให้พยานหลักฐานใหม่เป็นเหตุในการ

ขอพิจารณาคดีใหม่ได้ แต่พยานหลักฐานใหม่จะต้องเป็นสาระแก่คดีที่ทำให้ผลเปลี่ยนแปลงแพ้เป็นชนะ

จากข้อเสนอแนะตามที่กล่าวมาทั้งหมด ผู้เขียนจึงขอเสนอแนวทางโดยเพิ่มบทบัญญัติใหม่ไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง พ.ศ. 2477 ดังนี้

“มาตรา 207/1 นอกจากระบุไว้ในมาตรา 206 และมาตรา 207 ในกรณีที่ศาลได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งเด็ดขาดแล้ว คู่ความอาจมีคำขอให้ศาลพิจารณาคดีใหม่ได้ในกรณีดังต่อไปนี้

(1) กรณีที่ศาลพิพากษาคดีโดยอาศัยพยานหลักฐานใดในการวินิจฉัยคดี แต่ปรากฏในภายหลังจากมีคำพิพากษาไปแล้วว่าเป็นพยานหลักฐานที่ทำปลอมขึ้น

(2) เมื่อปรากฏภายหลังจากมีคำพิพากษาศาลแล้วว่า ศาลได้มีคำพิพากษาไปโดยกลฉ้อฉลของคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งและคำพิพากษานั้นเป็นประโยชน์แก่คู่ความฝ่ายที่ฉ้อฉลนั้น

(3) เมื่อพบพยานหลักฐานใหม่ซึ่งเป็นสาระแก่คดีอันควรได้รับการวินิจฉัย การร้องขอพิจารณาคดีใหม่ตามมาตรานี้ต้องกระทำภายในกำหนดเวลาหนึ่งเดือนนับจากวันที่คู่ความทราบเหตุที่จะร้องขอให้พิจารณาคดีใหม่ แต่จะต้องไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่มิคำพิพากษา